

Číslo spisu: 21377/2024-M_OdiSVZA
Číslo záznamu: 78555/2024

V Bratislave, 26. 06. 2024

ROZHODNUTIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako vecne príslušný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

UKLADÁ POSKYTOVATEĽOVI SOCIÁLNEJ SLUŽBY

STREDISKO SOCIÁLNYCH SLUŽIEB KANIANKA, n. o.,

Nová 596/14, 972 17 Kanianka, IČO: 36119539
(ďalej len „účastník konania“ alebo „poskytovateľ sociálnej služby“)

POKUTU VO VÝŠKE 2 000 EUR (slovom dvetisíc eur)

podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach

ZA SPRÁVNY DELIKT V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB:

- I. podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby **dopustil minimálne dňa 10. 08. 2023 v mieste poskytovania sociálnej služby** (Stredisko sociálnych služieb, n. o., Nová 596/14, 972 17 Kanianka) **tým, že pri poskytovaní sociálnej služby porušil povinnosti podľa ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o sociálnych službách a to tak, že použil voči prijímateľkám sociálnej služby [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], zákonom o sociálnych službách nedovolené prostriedky telesného obmedzenia – mechanické obmedzenie znemožňujúce im voľný pohyb, keď ich textilnými pásmi v oblasti drieku a bedier uviazal ku kreslu,**
- II. podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách, ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby **dopustil v období od 01. 05. 2023 do 10. 08. 2023 v mieste poskytovania sociálnej služby** (Stredisko sociálnych služieb, Nová 596/14, 972 17 Kanianka) **tým, že nevykonával, nezabezpečil a neutvoril podmienky na vykonávanie odborných činností, obslužných činností a ďalších činností v rozsahu ustanovenom týmto zákonom pre druh sociálnej služby a formu sociálnej služby, ktorú poskytuje – v zariadení pre seniorov, a to**

- a) nevykonával odbornú činnosť podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách - **sociálne poradenstvo** v rozsahu podľa ustanovenia § 35 ods. 2, druhého bodu zákona o sociálnych službách,
- b) nevykonával odbornú činnosť podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách – **sociálnu rehabilitáciu** v rozsahu podľa ustanovenia § 35 ods. 2, tretieho bodu zákona o sociálnych službách,
- c) nevykonával/ nezabezpečil v potrebnom rozsahu odbornú činnosť podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách – **ošetrovateľskú starostlivosť** v rozsahu podľa ustanovenia § 35 ods. 3 zákona o sociálnych službách.

Uloženú pokutu je účastník konania povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, číslo účtu v tvare IBAN: SK25 8180 0000 0070 0010 6675, konštantný symbol: 0558, variabilný symbol: 785552024

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Inšpekcia v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe **poverenia na výkon dozoru** č. 113/2023/OIvSS podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach **začala** dňa 10. 08. 2023 **u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb**. Preverovaným obdobím bol čas od 01. 05. 2023 do dňa začatia výkonu dozoru (10. 08. 2023). Predmetom dozoru bolo dodržiavanie povinností **pri poskytovaní sociálnej služby na odbornej úrovni** podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách, **pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby** podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, povinnosti dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov v súlade s prílohou č. 1 zákona o sociálnych službách podľa ustanovenia § 9 ods. 4 zákona o sociálnych službách, ako aj povinnosti plniť štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách podľa prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách – kritéria 1.4 (Účel a odborné zameranie metód, techník a postupov pri poskytovaní odborných činností vymedzených pre daný druh sociálnej služby), kritéria 1.8 (Prevenia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), kritéria 1.9 (Ochrana pred zlým zaobchádzaním), kritéria 2.2 (Štruktúra a počet pracovných miest a kvalifikačné predpoklady na ich plnenie sú v súlade s ustanovením § 84 zákona o sociálnych službách. Počet zamestnancov je primeraný počtu prijímateľov sociálnej služby a ich potrebám).
2. Poverení zamestnanci ISV na základe zistení pri výkone dozoru dňa 14. 08. 2023 uložili dozorovanému subjektu podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ústne a následne písomným vyhotovením rozhodnutia zo dňa 21. 08. 2023 (č. spisu 24173/2023-M_OSISV, č. záznamu 104242/2023) povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to mechanicky neobmedzovať voľný pohyb prijímateľov sociálnej služby, ktorým dozorovaný subjekt poskytuje sociálnu službu používaním obmedzovacích pomôcok, ktorými sú najmä pás, popruh alebo zábrana na lôžko. Následne dňa 24. 08. 2023 uložili

dozorovanému subjektu ústne a následne písomným vyhotovením rozhodnutia zo dňa 28. 08. 2023 (č. spisu 24173/2023-M_OSISV, č. záznamu 107504/2023) povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to povinnosť poskytovať odbornú činnosť, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť v zariadení podľa ustanovenia § 22 zákona o sociálnych službách prostredníctvom odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon tejto odbornej činnosti, alebo zabezpečiť odbornú činnosť, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu podľa ustanovenia § 35 ods. 2 zákona o sociálnych službách. Dozorovaný subjekt voči uvedeným rozhodnutiam nepodal odvolanie.

3. Výsledkom dozoru bol Protokol o výsledku dozoru pri poskytovaní sociálnych služieb zo dňa 04. 12. 2023, číslo spisu: 11025/2024-M_OSISV (ďalej len "Protokol"). Ku zisteniam z dozoru uvedeným v Protokole tak boli zo strany poskytovateľa v zákonom stanovenej lehote predložené námietky. ISV preverila opodstatnenosť námietok dozorovaného subjektu a tieto vyhodnotila ako neopodstatnené. Dozor bol skončený prerokovaním protokolu dňa 11. 01. 2024.

K BODU I. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

4. V rámci výkonu dozoru na mieste, dňa 10. 08. 2023 poverení zamestnanci ISV zaznamenali, že prijímateľky so zníženou mobilitou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], boli v čase od cca 14:00 hod. do cca 17:45 hod. vysadené a fixované v kresle pomocou poskytovateľom vlastnoručne vyrobených textilných pásov (napr. dekovinové, bavlnené, froté), ktoré mali uviazané v oblasti ich drieku a bedier, čím boli (prijímateľky) udržiavané zo strany tretích osôb, teda bez možnosti opustiť toto kreslo/ vstať na základe vlastnej vôle a bez intervencie/ súhlasu, či vôle inej osoby, v polohe sedu. **Použitá fixácia teda neumožňovala prijímateľkám samostatné uvoľnenie sa z tohto obmedzenia bez pomoci inej osoby – uvoľnenie textilného pásu a opustenie kresla.**
5. Prijímateľky nemali v dosahu žiadne signalizačné zariadenie, ktoré by v prípade potreby umožňovalo privolanie pomoci, či asistencie smerom ku opusteniu kresla. Pritom z posudkov o odkázanosti na sociálnu službu menovaných prijímateľiek vyplýva, že tieto sú schopné pohybu so sprievodom alebo s použitím pomôcok. V posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 18. 07. 2023 má prijímateľka sociálnej služby [REDAKOVANÉ] v rámci sebaobslužných úkonov – mobilita, motorika o. i. uvedené: sprievod pri chôdzi (chôdza po rovine, po schodoch). Prijímateľka sociálnej služby [REDAKOVANÉ] má v posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 17. 01. 2023 v rámci sebaobslužných úkonov – pohyb po rovine o. i. uvedené: chôdza aspoň 50 krokov bez pomoci s možnosťou použitia pomôcok – barla, chodítka, palica, G-aparát, alebo pohyb s vozíkom minimálne 50 metrov bez pomoci. V posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 24. 08. 2020 má prijímateľka sociálnej služby [REDAKOVANÉ] v rámci sebaobslužných úkonov – mobilita, motorika o. i. uvedené: sprievod pri chôdzi (chôdza po rovine, po schodoch). Z uvedeného vyplýva, že prijímateľky sú so sprievodom, príp. s použitím pomôcok schopné pohybu.
6. Prijímateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nemajú individuálne definované riziká, ktoré sú z hľadiska života a zdravia vyhodnotené pre dané prijímateľky ako ohrozujúce a rovnako nie sú stanovené preventívne opatrenia, ktoré by smerovali k odstráneniu daných rizík, napr. rizikový plán.
7. Poskytovateľ predložil ISV dokument s názvom „Súhlas príbuzného dotknutej osoby“ zo dňa

20. 07. 2023, v ktorom poskytovateľ oboznamuje dcéru prijímateľky [REDAKOVANÉ] „že vzhľadom k nepriaznivému zdravotnému stavu bude musieť byť jej matka fixovaná ku kreslu, do ktorého bude počas dňa vysadzovaná. Svojim podpisom s týmto skutkom súhlasím“. Podľa vyjadrenia štatutárneho zástupcu poskytovateľa je tento postup súčasťou preventívneho prístupu v oblasti ochrany života a zdravia prijímateľov. Takúto každodennú prax však možno považovať za **neodborný spôsob aplikácie prevencie a preventívnych opatrení, ktorý nie je možné akceptovať a ani zákon o sociálnych službách ho nepripúšťa**, keďže v praxi poskytovateľa sociálnej služby nenapĺňa znaky/ podstatu preventívneho opatrenia, keď prevenciou je taký súbor opatrení, ktorý súčasne predchádza v konkrétnej situácii zraneniu, či jeho následkom, ale aj smeruje k udržiavaniu optimálneho stavu zdravia, jeho posilňovania a rozvoja. Generalizovaný postup – prax, bez individuálneho zvažovania, plánovania a aplikácie, spočívajúci iba vo vopred a následne v každodenne realizovanej fixácii, teda obmedzovaní pohybu prijímateľov sociálnej služby takto nemožno považovať za preventívne opatrenie.

8. Poskytovateľ odôvodňoval použitie uvedených obmedzujúcich prostriedkov nepriaznivým zdravotným stavom menovaných prijímateľiek a preventívnymi dôvodmi, zameranými na zabezpečenie ochrany týchto prijímateľiek pred pádom. **Aktuálny zdravotný stav prijímateľiek však nemôže byť dôvodom generálneho používania obmedzujúcich prostriedkov k sťaženiu, prípadne zabráneniu ich voľnému pohybu**, ako spôsobu (určeného poskytovateľom sociálnej služby) trávenia väčšinu denného času, teda tzv. režimového opatrenia vo vzťahu ku prijímateľkám, nie preventívneho na čas výslovne nevyhnutný.
9. Poskytovateľ **nedisponoval u žiadnej z menovaných prijímateľiek vypracovaným postupom a pravidlami zameranými na riešenie prípadnej krízovej situácie, napr. rizikový plán**, t. j. účinne **nepracuje s primeraným rizikom** u týchto prijímateľiek. Poskytovateľ uplatňuje v zariadení režimové opatrenie v oblasti vysádzania do kresiel vyššie uvedených prijímateľiek a ich mechanického obmedzenia voľného pohybu, pri ktorom nezohľadňuje individuálnu mieru rizika pre konkrétnu prijímateľku.
10. Zákon o sociálnych službách vo svojom ustanovení § 10 ods. 1 **určuje primárne zákonné pravidlo pre poskytovateľa sociálnych služieb, a to pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení nepoužívať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia** prijímateľa sociálnej služby. Zákonnou výnimkou je situácia, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb. I vtedy je však možné použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia, pričom podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Za prostriedky telesného obmedzenia sa v ustanovení § 10 ods. 3 zákon o sociálnych službách určuje zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria. Ide pritom o **taxatívny výpočet** takýchto prostriedkov – prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, z ktorého **nie je prípustné nijak (ani analogicky) vybočiť**, keďže právna úprava reglementuje a i reflektuje oblasť, kde môže dôjsť k zásahu do základných ľudských práv a slobôd, ktorý by nebol ani primeraný (čo najmenej invazívny či intenzívny), ani predvídateľný, či spočívajúci na platnom právnom základe, legitímnom celi a nevyhnutnosti. Zákonodarcu touto právnou úpravou mieni v jej celistvosti **nastavenie takých pravidiel poskytovania sociálnej služby, ktoré sú z pohľadu zákonodarcu „garantujúce“ rešpekt a i reálnu aplikáciu/ napĺňanie základných ľudských práv a slobôd** prijímateľov sociálnych služieb.

11. Používanie textilného „ochranného“ pásu, popruhu nie je podľa zákona o sociálnych službách možným prostriedkom telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Fixačné, či zaisťovacie pomôcky – ochranný popruh, pás (ako prostriedok ochrany resp. prevencie) môže poskytovateľ sociálnej služby použiť iba s cieľom **zabezpečiť motoricky znevýhodneného prijímateľa sociálnej služby proti jeho pádu a aj to iba na nevyhnutne potrebný čas**. V danej situácii sú – je možné ich považovať za štandardné ochranné nástroje/prostriedky - pomôcky. Zároveň však nutne platí, že je prioritným a potrebným použiť zo strany poskytovateľa sociálnej služby voči prijímateľovi sociálnej služby čo najmenej obmedzujúce opatrenie - opatrenia. Fixačné pomôcky môžu spôsobiť (sú bez ďalšieho spôsobilé) aj neoprávnené obmedzenie pohybu prijímateľa sociálnej služby, a to predovšetkým v prípade – v takých individuálnych situáciách prijímateľov sociálnej služby, keď je prijímateľ schopný lôžko/ kreslo samostatne opustiť a fixačné pásy mu v tom bránia. Navyše svojpomocne vyrobené pomôcky z rôznych textilných materiálov **nesplňajú požiadavky kladené na takéto pomôcky** z hľadiska materiálov, nezávadnosti, bezpečnosti a potreby udržania prirodzenej polohy tela pri sedení.

K BODU II. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

12. Podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby povinný poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni. Uvedené ustanovenie je jedným zo základných ustanovení upravujúcich poskytovanie sociálnych služieb, ktoré upravuje práva a povinnosti pri poskytovaní sociálnej služby.
13. Odborné činnosti sú uvedené v zákone o sociálnych službách, a to osobitne pri každom druhu sociálnej služby. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách poskytovateľ sociálnej služby je povinný poskytovať, zabezpečovať alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie. Odbornými činnosťami podľa ustanovenia § 16 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. e) zákona o sociálnych službách sú základné sociálne poradenstvo a špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia i ošetrovateľská starostlivosť v zariadení. Podľa ustanovenia § 35 ods. 2 písm. a) druhého a tretieho bodu zákona o sociálnych službách sa v zariadení pre seniorov poskytuje sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia. Podľa ustanovenia § 35 ods. 3 zákona o sociálnych službách sa v zariadení pre seniorov zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 uvedeného zákona. Podľa ustanovenia § 22 zákona o sociálnych službách poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení podľa § 35, podmienky jej poskytovania, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti upravujú osobitné predpisy.
14. Podľa ustanovenia § 35 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách je poskytovateľ v zariadení pre seniorov povinný poskytovať, okrem iného, odborné činnosti – sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Uvedené odborné činnosti môže podľa ustanovenia § 84 zákona o sociálnych službách vykonávať len fyzická osoba, ktorá je odborne spôsobilá na výkon týchto činností.
15. V ustanovení § 19 ods. 1 zákona o sociálnych službách je uvedené, že sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného a špecializovaného sociálneho poradenstva. Podľa vyjadrenia štatutárneho zástupcu poskytovateľa, samotný riaditeľ zariadenia je tou osobou, ktorá poskytuje (základné) sociálne poradenstvo. Dozorovaný subjekt však **nepreukázal, že štatutárny zástupca poskytovateľa plní kvalifikačné predpoklady na vykonávanie tejto odbornej činnosti**. Počas výkonu dozoru na mieste [REDAKOVANÉ], ktorá je zároveň [REDAKOVANÉ] dozorovaného subjektu, uviedla, že komunikuje so záujemcami o poskytovanie sociálnej služby, vyhotovuje a ukončuje zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

Poskytovanie základného sociálneho poradenstva (ani špecializovaného sociálneho poradenstva) v pracovnej zmluve [REDAKOVANÉ], rovnako tak v opise jej pracovnej činnosti, explicitne uvedené nebolo. Z poskytovateľom predloženého dokladu o najvyššom dosiahnutom vzdelaní a špecializačného štúdia menovanej je zrejmé, že ani **nesplňa kvalifikačné predpoklady na poskytovanie sociálneho poradenstva podľa ustanovenia § 84 ods. 4 a ods. 5 zákona o sociálnych službách.**

16. Dozorovaný subjekt predložil ISV aktuálne platnú „Organizačnú štruktúru“ zo dňa 02. 01. 2023, ktorá **neobsahovala pracovnú pozíciu sociálny pracovník ani inštruktor sociálnej rehabilitácie. Štatutárny zástupca poskytovateľa potvrdil, že nezamestnáva takýchto odborných zamestnancov v pracovno-právnom alebo obdobnom vzťahu.** Na základe predložených dokladov o dosiahnutom vzdelaní odborných zamestnancov možno konštatovať, že **ani jeden z vybraných odborných zamestnancov poskytovateľa neplnil kvalifikačné predpoklady na vykonávanie sociálneho poradenstva alebo sociálnej rehabilitácie.**
17. Podľa ustanovenia § 19 zákona o sociálnych službách je sociálne poradenstvo **odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii.** Sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva. **Základné sociálne poradenstvo** je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa tohto zákona. **Špecializované sociálne poradenstvo** je zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Zo znenia ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o sociálnych službách vyplýva, že špecializované sociálne poradenstvo má byť **individualizované a adresné.** Špecializované sociálne poradenstvo je možné v sociálnych službách považovať za nenahraditeľný, špecializovaný výkon sociálnej práce. Predstavuje nielen **nástroj pomoci pri riešení problému, ale aj podpory a starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby, o rozvoj jeho osobnosti, v jeho aktivizácii pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie.**
18. Podľa ustanovenia § 21 zákona o sociálnych službách je **sociálna rehabilitácia odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby** rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobsluže, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a komunitě. Ak je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, sociálna rehabilitácia je najmä nácvik používania pomôcky, nácvik prác v domácnosti, nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu, výučba písania a čítania Braillovho písma, nácvik zrakového vnímania a sociálna komunikácia.
19. Sociálna rehabilitácia je proces, v ktorom sa identifikujú potreby a problematické oblasti v živote prijímateľov sociálnej služby s definovaním konkrétnych cieľov a vhodných opatrení. Následne dochádza k implementácii a koordinácii zapojených zložiek a aktérov a vyhodnoteniu efektivity sociálnej rehabilitácii. V prípade, že prijímateľ sociálnej služby je fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, **súčasťou individuálneho plánu** je aj program sociálnej rehabilitácie. Poskytovateľ sociálnej služby nepredložil žiadnu dokumentáciu z tohto špecifického procesu sociálnej rehabilitácie, a teda **nepreukázal, žeby vykonával takúto odbornú činnosť.**
20. Vzhľadom na to, že odborné činnosti - sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia, neboli vykonávané vôbec, resp. neboli vykonávané kvalifikovaným zamestnancom možno

konštatovať, že poskytovateľ sociálnej služby nevykonával, nezabezpečil a neutvoril podmienky na vykonávanie odborných činností pre druh a formu sociálnej služby, ktorú poskytuje. Týmto konaním resp. opomenutím konania sa dopustil správneho deliktu v oblasti sociálnych služieb podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách. Zároveň si poskytovateľ sociálnej služby neplnil svoje povinnosti podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách (poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni). Uvedeným konaním poskytovateľ sociálnej služby si neplnil svoje povinnosti podľa ustanovenia § 7 písm. a) a písm. b) zákona o sociálnych službách, a to prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby a aktivizovať ho podľa jeho schopností a možností. Týmto konaním poskytovateľa sociálnej služby došlo aj porušeniu práv prijímateľov sociálnej služby podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách, podľa ktorého má fyzická osoba právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá ju okrem iného aktivizuje k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti.

21. Podľa kritéria 1.4 prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách sa odborné činnosti používajú cielene a transparentne, sú orientované na zabezpečenie individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby, na dodržiavanie holistického (celostného) prístupu, na podporu aktívnej účasti prijímateľa a spolurozhodovania prijímateľa sociálnej služby. V prípade, ak odborné činnosti nie sú vykonávané vôbec alebo nie sú vykonávané v súlade s právnymi predpismi môže dôjsť k nedostatočnej aktivizácii prijímateľa sociálnej služby a nedostatočnému zabezpečeniu jeho individuálnych potrieb.
22. Poskytovateľ sociálnej služby nebol v čase výkonu dozoru poskytovateľom ošetrovateľskej starostlivosti podľa osobitného predpisu (zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Šiestim prijímateľom sociálnej služby zabezpečoval/čiastočne zabezpečoval ošetrovateľskú starostlivosť prostredníctvom Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti - ADOS. Počas výkonu dozoru na mieste dňa 10. 08. 2023 boli povereným zamestnancom ISV predložené doklady poskytovateľa, z ktorých vyplývalo, že koordináciu ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej metódou ošetrovateľského procesu a niektoré úkony ošetrovateľskej starostlivosti o prijímateľov vykonávali zamestnankyne poskytovateľa (zdravotné sestry a opatrovatelky), ktoré neboli (vzdelaním) spôsobilé na koordináciu/výkon týchto činností. Poskytovateľ predložil ISV pracovné zmluvy a opis pracovných/činností, podľa ktorých službukonajúce opatrovatelky vykonávali základné delenie liekov, podávali prijímateľom lieky, aplikovali masti, kontrolovali mieru glykémie glukomerom, aplikovali prijímateľom subkutánne inzulín.
23. Opatrovateľky [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], v rozhovoroch s poverenými zamestnancami ISV uviedli a podrobne opísali, ako na dennej báze vykonávajú ošetrovateľské úkony, ako je aplikácia inzulínu a fraxiparínu prijímateľom, meranie glykémie prijímateľom glukomerom, podávanie liekov prijímateľom, aplikovanie stravy prijímateľke cez PEG sondu. V čase výkonu dozoru na mieste, odborné činnosti ako dávkovanie liekov, aplikácie injekcií, aplikácia liečiv na kožu, aplikácia liečiv do oka, podávanie stravy cez nasogastrickú sondu, kontrola vitálnych funkcií, vykonával opatrovateľský personál. Uvedené tvrdenia dokladujú aj záznamy v knihách denných a nočných hlásení. **Podľa Prílohy č. 4 k zákonu o sociálnych službách účinnom v čase výkonu dozoru však opatrovatelka v zariadení sociálnych služieb mohla v rámci zabezpečovania dodržiavania liečebného režimu prijímateľa vykonávať len úkony spočívajúce v nákupe liekov a polohovaní prijímateľa.**
24. Poskytovateľ zamestnával v čase výkonu dozoru na mieste iba dve osoby so zdravotníckym vzdelaním, a to [REDAKOVANÉ] ako [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na pracovnej pozícii [REDAKOVANÉ]. Zákon č. 576/2004 Z. z.

o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, umožňuje ošetrovateľskú starostlivosť, poskytovať sestrou s odbornou spôsobilosťou, metódou ošetrovateľského procesu v rámci ošetrovateľskej praxe. V opise pracovnej činnosti zo dňa 20. 01. 2004 mala [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] uvedené „riadenie a usmerňovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti“. Z predložených dokladov o vzdelaní [REDAKOVANÉ] vyplýva, že nespĺňa kvalifikačné predpoklady na riadenie a organizáciu ošetrovateľskej praxe v zariadení sociálnych služieb (ukončená stredná zdravotnícka škola – odbor [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]). Z ďalších predložených dokladov o vzdelaní zdravotníckych pracovníkov zamestnaných v dozorovanom subjekte vyplynulo, že [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]) na pozícii „[REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ]“ nespĺňa kvalifikačné predpoklady na pozíciu sestry. Koordináciu ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej metódou ošetrovateľského procesu a viaceré úkony ošetrovateľskej starostlivosti o prijímateľov vykonávajú zamestnankyne poskytovateľa (zdravotné sestry a opatrovateľky), ktoré nie sú odborne (vzdelaním) spôsobilé na koordináciu/ výkon týchto činností. **Povinnosť poskytovateľa zabezpečiť alebo vykonávať odbornú činnosť - ošetrovateľskú starostlivosť musí byť pre daný druh a formu sociálnej služby, ktorú poskytuje, naplnená v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnych službách.**

25. Ak mal poskytovateľ sociálnych služieb záujem prijímateľom sociálnej služby poskytovať zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti priamo vlastnými zamestnancami, bol povinný splniť podmienky podľa § 10a zákona č. 576/2004 Z. z., vrátane povinnosti požiadať Úrad pre dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti o pridelenie číselného kódu zariadeniu sociálnej pomoci v súlade s § 20 ods. 1 písm. d) zákona č. 581/2004 Z. z.
26. Hoci poskytovateľ sociálnej služby zabezpečoval alebo čiastočne zabezpečoval ošetrovateľskú starostlivosť 6 prijímateľom sociálnej služby, nemožno toto zabezpečenie pri sociálnej službe, ktorá sa poskytuje 41 prijímateľom s určeným stupňom odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby najmenej IV považovať za dostatočné, zvlášť s poukázaním na to, že poskytovateľ sociálnej služby **v zariadení pre seniorov je povinný ošetrovateľskú činnosť** ako odbornú činnosť pre tento druh sociálnej služby prijímateľom sociálnej služby **poskytovať alebo zabezpečovať** prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu.

K SPRÁVNEMU KONANIU A K URČENIU VÝŠKY POKUTY:

27. Dňa 30. 04. 2024 bolo poskytovateľovi sociálnej služby doručené oznámenie o začatí správneho konania o uložení pokuty zo dňa 29. 04. 2024 (č. záznamu 62345/2024) a zároveň bol vyzvaný, aby sa v lehote do 14 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia k nemu vyjadril. Poskytovateľ sociálnej služby sa k uvedenému oznámeniu o začatí správneho konania vyjadril listom zo dňa 07. 05. 2024, v ktorom poukazuje na náročné obdobie, ktorým zariadenie prešlo pred výkonom dozoru ISV a na ním prijímané opatrenia súvisiace s výkonom dozoru. Poskytovateľ sociálnej služby uviedol, že do zariadenia sociálnych služieb bola prijatá sociálna pracovníčka a taktiež sestra spĺňajúca kvalifikačné predpoklady na výkon ošetrovateľskej starostlivosti. Zároveň žiada o zváženie výšky pokuty tak, aby nebola pre zariadenie sociálnych služieb likvidačná. Mailom zo dňa 07. 06. 2024 poskytovateľ sociálnych služieb preukázal pridelenie kódu poskytovateľa ošetrovateľskej starostlivosti.
28. Úradným listom zo dňa 11. 06. 2024 bol účastník konania podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný na **vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia**

- pred jeho vydaním v lehote 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy.** Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním vyjadril listom zo dňa 13. 06. 2024, v ktorom poukázal na svoje predchádzajúce vyjadrenie, objektívne príčiny vzniku zistených nedostatkov v zariadení sociálnych služieb a na prijímanie opatrení na ich odstránenie. Opätovne žiada o zváženie výšky pokuty z dôvodu finančnej záťaže na rozpočet zariadenia.
29. Správny delikt vykazuje znaky škodlivosti, nebezpečnosti a závažnosti pre spoločnosť, porušuje/ohrozuje záujmy spoločnosti. Zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu je založená na **objektívnom princípe**, čiže sa posudzuje bez ohľadu na zavinenie a je pričítaná právnickej osobe – Stredisku sociálnych služieb Kanianka, n. o.
 30. Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ministerstvo uloží za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur.
 31. Ministerstvo v tomto rozhodnutí, po zvážení všetkých okolností ukladá účastníkovi konania – poskytovateľovi sociálnej služby pokutu vo výške 2 000 eur. Platná právna úprava určuje zväžiť ministerstvu pri určení výšky pokuty závažnosť, následky, opakované spáchanie deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov. Ministerstvo pri ukladaní sankcie prihliadlo aj na charakter sankcie ako takej, ktorou je preventívna a represívna funkcia.
 32. Podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ak sa dozorovaný subjekt dopustil viacerých správnych deliktov, ministerstvo rozhodne o uložení pokuty za správny delikt v jednom konaní.
 33. S ohľadom na princípy správneho trestania, ktoré musia analogicky (z dôvodu chýbajúcej procesnej úpravy správneho trestania) zodpovedať/ zrkadliť postupy, teda procesnú právnu úpravu trestania v trestnom práve, ministerstvo zistené porušenia zákona o sociálnych službách posúdilo ako **súbeh správnych deliktov**. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich. Účastníkovi konania ministerstvo uložilo, z hľadiska hmotnoprávnych účinkov súbehu, úhrnnú pokutu za správny delikt najprísnejšie postihnuteľný podľa **absorpčnej zásady**, ktorá sa v trestnom práve uplatňuje pri trestaní zbíhajúcich sa trestných činov. Zbiehajúce sa delikty sú tak **postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich**, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom je nutné posudzovať i z pohľadu rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).
 34. Z hľadiska závažnosti a následkov je potrebné poukázať na to, že **porušenie povinností ustanovených v § 10 zákona o sociálnych službách možno zaradiť medzi najzávažnejšie. Dôvodom je to, že zasahujú do zdravia, integrity, dôstojnosti, bezpečnosti prijímateľa sociálnej služby.** Zároveň tu dochádza k ohrozeniu všeobecného zákazu neľudského a ponižujúceho zaobchádzania ako základného ľudského práva, či k obmedzovaniu práva na sebaurčenie, autonómie vôle prijímateľov sociálnej služby.
 35. Fixovanie prijímateľiek svojpomocne vyrobenými „pomôckami“ v rôznej časti trupu nie sú pomôckami spôsobilými naplniť ochrannú funkciu inak certifikovanej pomôcky určenej na tento účel, a to zabezpečiť potrebnú oporu, zabrániť riziku pádu, spĺňať požiadavky na kvalitu materiálu. Naopak takéto popruhy a pásy môžu spôsobiť zvlášť pri niekoľko hodinovom pôsobení neprimeraný tlak, nepohodlie, hrozí riziko zošuchnutia a neudržanie osoby v žiaducej

polohe sedu. Používaním mechanických obmedzení dochádza k zintenzívneniu negatívnych dôsledkov imobility, ktorými sú najmä atrofia svalstva, poruchy koordinácie a rovnováhy, inkontinencia, dekubity. Navyše, keďže poskytovateľ sociálnej služby týmto obmedzením priamo zasahuje do telesnej integrity prijímateľa sociálnej služby je takéto obmedzenie spôsobilé vyvolať pocity bezmocnosti, poníženia, nepotrebnosti, strachu a celkovo sa odzrkadliť na zdravotnom stave a psychike prijímateľa sociálnej služby, zvlášť ak je týmto prijímateľom sociálnej služby staršia osoba, pre svoj zdravotný stav odkázaná na pomoc/podporu zo strany poskytovateľa sociálnej služby a to všetko v prostredí, ktoré má nahrádzať jej prirodzené prostredie.

36. Ministerstvo zohľadnilo pri danom zaobchádzaní zvlášť vek, zdravotný stav, spôsob, možné následky, trvanie a frekvenciu týchto obmedzení. Používanie uvedených fixačných pásov je neprípustné, vyvoláva mnohé riziká pre prijímateľov sociálnej služby a nemožno ho považovať za adekvátny spôsob predchádzania rizika pádu.
37. Ministerstvo z hľadiska miery závažnosti za závažné považuje aj dopustenie sa skutkov uvedených v bode II. výroku tohto rozhodnutia, pretože práve **nevykonávanie a nezabezpečenie vykonávania odborných činností** spôsobilo, že sociálna služba nebola poskytovaná na adekvátnej kvalitatívnej úrovni a v rozsahu, ktorú predpokladá a požaduje zákon. Uvedené obmedzovanie a neposkytovanie odborných činností zasahovalo aj do aspektu ľudskej dôstojnosti. Ponímanie ľudskej dôstojnosti v širšom zmysle totiž predpokladá, že osoby, ktoré patria k znevýhodneným skupinám sú v čo najväčšom rozsahu integrované a inkludované do bežného života. Konanie účastníka konania predstavuje istú formu zanedbávania, tým, že prijímateľom sociálnej služby nie sú poskytované, zabezpečované či utvárané podmienky na ich progres či na zabránenie zhoršenia ich zdravotného stavu, tak aby bol napĺňaný účel poskytovania sociálnej služby.
38. Zákon o sociálnych službách vyžaduje, aby odborné činnosti, aj ošetrovateľskú starostlivosť, v zariadení sociálnych služieb vykonávali len odborne spôsobilí zamestnanci spĺňajúci zákonom stanovené kvalifikačné predpoklady. Túto spôsobilosť nie je možné nahradiť žiadnym „zaškolením“, praxou, či zodpovednosťou zamestnanca. V opačnom prípade poskytovateľ sociálnej služby vystavuje prijímateľov sociálnej služby ohrozeniu života a zdravia. Podávanie, alebo aplikácia liekov, či iné realizovanie ošetrovateľských je nutne spojené s odborným prístupom, skúsenosťami a vedomosťami o správnych postupoch, vedľajších účinkoch, kontraindikáciách či manažmente možných iných komplikácií.
39. Ministerstvo vzalo do úvahy tú skutočnosť, že poskytovateľ sociálnej služby má toho času Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pridelený kód poskytovateľa ošetrovateľskej starostlivosti a teda spĺňa zákonom stanovené podmienky pre poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti. Taktiež vzalo do úvahy, že zariadenie sociálnych služieb má toho času sociálneho pracovníka, ktorý je odborne spôsobilý poskytovať odborné činnosti – sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu.
40. K porušeniu povinnosti účastníka konania podľa zákona o sociálnych službách došlo **voči viacerým prijímateľom sociálnej služby**. Účastník konania má disponovať personálom, v takej kvantite, ale aj kvalite, aby nedochádzalo k takémuto protiprávnemu konaniu, aby bolo reálne možné zabezpečovať náležitú odbornú starostlivosť všetkým prijímateľom sociálnej služby. Niektorí prijímatelia sociálnej služby vzhľadom na ich fyzické a psychické determinanty si vyžadujú vyššiu mieru odbornej starostlivosti a pomoci. Poskytovatelia sociálnych služieb majú napĺňať individuálne potreby prijímateľov sociálnych služieb, pomáhať im takým spôsobom, aby zostali čo najviac samostatní v každodenných činnostiach.

41. Ministerstvo pri stanovovaní výšky pokuty postupovalo tak, aby výška pokuty **plnila represívnu funkciu a aby táto pokuta pôsobila na dozorovaný subjekt výchovne a zároveň plnila funkciu generálnej prevencie**. Závažnosť následkov vníma ministerstvo i z hľadiska miesta, kde k spáchaniu správneho deliktu došlo. K uvedeným deliktom totiž došlo **v prostredí, ktoré prijímateľom sociálnej služby má kompletne nahrádzať ich rodinné či domáce prostredie**. Kladú sa tým zvýšené nároky na ochranu, bezpečnosť a dôstojnosť pri poskytovaní sociálnej služby.
42. Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku v lehote do 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správny orgán, ktorý ho vydal. Včas podaný rozklad proti tomuto rozhodnutiu má odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

PhDr. Alena Zvarová Bašistová, PhD.
generálna riaditeľka